

MAKEMAKEIA NA KOHO ANA.

E waihoia mai na koho ana ma ke Keena o ka Loio Kuhina a hoi...

Na ka Iiamuku, a na kahi luna aupuni e ae paha ana e hoohoko...

E lawe mai ana no ke Keena nei i ke apone ana o ka papa hoike...

E haawi mai ka mea i lilo ai ka aelike i palapala hoopaa kupono...

E hoaijona maopopo ia iho na koho a pau, penei—'Na Koho no...

Aole ka Loio Kuhina i ae iaia iho e lawe mai i ke koho haahaa...

Keena Loio Kuhina W. AUSTIN WHITING, Loio Kuhina.

PAPA HOIKE. Poi, no ka paena (10000 paona, oi aku a emi mai paha no ka ma...

To Pidi Maka, no ka paona. Barena, no ka paona (4 & 5 tau...

Palaoa, omoomo hou, no ka omoomo hookahi.

Samano (ulaula) 6 a 7 barela no ka malama.

Tea, no ka paona (aneane 600 paona).

Cofe, no ka paona (Me ka hua no, a he Cofe nae no Kona) 300 paona.

Bine, no ka paona (keokeo a ulaula).

Uala, no ka paona. Akaaki, no ka paona.

Raiki, Helu 1 (averika 6 eke, no ka malama).

Auka Sopa (baraunu) no ka paona.

Kopaa, Helu 2, no ka paona. Waiu, no ke Kuna.

Papale Mauu (lilili) ma ka pahu, 3 kakini no ka malama.

Ahinahina, uliuli, no ka i-a- ulaula, no ka i-a-.

Kapolena, Helu 1, no ka i-a- Huluhulu, no ka paa (lilili).

Aila Mahu, no ka pahu, 5 pahu no ka malama.

Pakeke tini, no ke kakini '13&14' Na pa Piula hohonu, no ke kakini (ma ka paa a pshahi paha).

Burumi (pa) no ke kakini. Puna, no ka barela, 1 a 2 barela i ka malama.

Puna cimena, no ka barela, 1 a 2 barela i ka malama.

Na Kamaa (Brogans) 3 kakini (lilili) no ka malama.

Mauu Maloo (Kaleponi) no ke tona.

Ota (Nu Kilani) no ke tona. Ili.

d264-8ts HOOLOLI I MANAO IA O KE KUMUKANAWAI.

ka Moi no ke kakuina ana, alaila, e lilo no ia i kanawai. Ma ia mauhana ana a pau, e hoomoopopo...

Pauku 2. Ma keia ke hoooliia nei ka Pauku 56 o ke Kumukanawai a penei e heluhelu ia ai ua Pauku nei.

Pauku 3. Ma keia ke hoooliia nei ka Pauku 59 o ke Kumukanawai a penei e heluhelu ia ai ua Pauku la.

Pauku 4. O kela a me keia kane kupa o ko Hawaii Paesina ina he Hawaii Amerika, a he Europa paha ma ka hanau ana, a ina ua hiki aku kona mau makahiki...

Pauku 5. Ma keia ke hoooliia nei ka Pauku 62 o ke Kumukanawai, a penei e heluhelu ia ai ua Pauku la.

Pauku 6. O kela a me keia kane kupa o ko Hawaii Paesina ina he Hawaii, Amerika, a he Europa paha ma ka hanau ana ina ua hooiki oia e kokua mamuli o ke Kumukanawai a me na kanawai...

Pauku 7. O kela a me keia kane kupa o ko Hawaii Paesina ina he Hawaii, Amerika, a he Europa paha ma ka hanau ana ina ua hooiki oia e kokua mamuli o ke Kumukanawai a me na kanawai...

Pauku 8. O kela a me keia kane kupa o ko Hawaii Paesina ina he Hawaii, Amerika, a he Europa paha ma ka hanau ana ina ua hooiki oia e kokua mamuli o ke Kumukanawai a me na kanawai...

Pauku 9. O kela a me keia kane kupa o ko Hawaii Paesina ina he Hawaii, Amerika, a he Europa paha ma ka hanau ana ina ua hooiki oia e kokua mamuli o ke Kumukanawai a me na kanawai...

Pauku 10. O kela a me keia kane kupa o ko Hawaii Paesina ina he Hawaii, Amerika, a he Europa paha ma ka hanau ana ina ua hooiki oia e kokua mamuli o ke Kumukanawai a me na kanawai...

ma ke koho mua ana malalo o keia Kumukanawai.

Pauku 6. Ma keia ke pakuiia nei i ke Kumukanawai he Pauku hou ma ke ano he hoooli i ua Kumukanawai la e kapaia Pauku 83 a penei e heluhelu ia ai ua Pauku la.

Pauku 83. Ua hiki i ka Ahaolelo i kela a me keia manawa a hana i na Kanawai ana i mana ai ua kupono no ka hooponopono ana a me ka hoomalua a me ka hoomaopopo ana i na kanaka a pau, a i ole ia, o kekahi papa hookahi a lahu paha i lawe ia mai iloko o ke Aupuni no ka hana ana i na hana oihana mahiai, a ua hiki no hoi ma ia kanawai e hooaiki a kaupalena i ka manawa e noho ai maloko o ke Aupuni oia poe limahana oihana mahiai a me na oihana a hana paha a lakou e lawelawe ai.

Ke hooia nei au ua hoooloia ka Bila mamua ae ma ka Heluhelu Ekolu ia ana iloko o ka Ahaolelo o ke Aupuni Hawaii ma ka 10 o Novemaba, M. H. 1890.

CHARLES WILCOX, Kakaulelo. 211-tfd 44-tfw

HE HOOLOLI I MANAO IA

no: Ka Pauku 55 o ke Kumukanawai o 1887, e like me na olelo o ka Pauku 85 o ke Kumukanawai.

E hoooloia e ka Moi a me ka Ahaolelo o ke Aupuni Hawaii.

Pauku 1. E hoooloia ma keia ua hoooloia no ka Pauku 55 o ke Kumukanawai o 1887, ma ke kape ana i na hualelo "elua haneri me kanalima" ma ka lalani ehiku, a e hookomo ana i na hualelo "elima haneri" ma ia wahi, a e heluhelu ia ua Pauku la penei:

"Pauku 55. E ukua na Lunamakaianana no ka lakou hana e like me ka mea i oleloia ma ke kanawai, no loko ae o ka waihoana Dala o ke Aupuni, aole no nae e hoontu ia keia uku i ke ua o na makahiki elua i hoooloia ia ai ka olelo e hoontu i ka uku aole hoi e kau ia kekahi kanawai e hoomalua ana i ka uku o ua poe la mamua o na "dala elima haneri" no kela a me keia ua o na makahiki elua."

Ke hooia nei au ua hoooloia ka Bila mamua ae ma ka Heluhelu Ekolu ia ana iloko o ka Ahaolelo o ke Aupuni Hawaii ma ka 10 o Novemaba, M. H. 1890.

CHARLES WILCOX, Kakaulelo. 211-tfd 44-tfw

HAWAII HOLOMU A

HONOLULU : MEI 21, 1892.

KA HOOHUI AUPUNI.

Ma ka lono i loa mai nei ia kakou ma keia mokuaui Austerlita mai nei, ua hoike ia mai ia i kakou, ua hoala ia ae he kumuhana maloko o ka Haleo na Makaiinana o ka Ahaolelo Nui o Amerika Huipua, no ka noono ana i ka hana hoohui Aupuni mawaena o Hawaii nei a me ia Aupuni. Penei ka hoike a kekahi lono o ka 8 o Mei nei mai ke kulanaoale mai o Wasinetona: "Ua oleloia, ua lawelawe akahela ae o Lunamakaianana Blount, ka lunahoomalua o ke Komite o na Aina E, mawaena o na hoo koitok o ka Hale (o na makaiinana) no ka hoomaopopo ana i ka manao o ka Ahaolelo e pili ana i ke kumuhana no ka hoohui ana mai i na Pae Aina o Hawaii. Ua ala mai keia kumuhana, ma ka manaoia ana he hana naauao na Amerika Huipua e hana ai ka noho mana ana maluna o na mokuaui (o Hawaii) mamua o ka ae ana aku i Enelani e kalli ae ia lakou a paa ma kona lima, a i ole ia, e lilo paha ia i mea noho hoomalua Aupuni malaila. I ka wa i ninu-ia aku ai o Dr. Mott Kamika, ke Kuhina Hawaii, no ia mea ma ka po nei, aole i maopopo iki ia mea iaia, aole oia i hoomalua ia mai me ia mea e ka poe na lakou i kumuhana. A ua olelo mai no hoi oia, ina e waiho aku ana o Amerika Huipua imua o Hawaii i kumuhana maikai e hiki ai ke kamoe ia aku no ka hopena he hoohui Aupuni, e apo ia mai ana no ia (e Hawaii)."

Ua maopopo loa, eia ka helu elua o na kumuhana hooinoia nohoalii o Hawaii ke ala mai nei ma Amerika Huipua, a e kala ua makou i hoike aku ai imua o ke akea no keia hopena, ma ke ano o keia kahus nui i hoohoi ia ai ke kanawai a Ma-Kinsley (McKinley), ke

kanawai e hoiloke nei i ka aina. Aole makou e kamalii ana no ka mea e pili ana i keia kumuhana, aka, ua makemake makou e kamalii maluna o ka Mana Hooko o ke Aupuni. He mea maopopo, na ke Aupuni Hawaii i hoouua aku nei i ka Mea Mahaloia Mott Kamika e hele i Elele Kuhina no Hawaii nei i Amerika Huipua, a o kana auanei e hana ai, e olelo ai a e hooholo ai ma ka aoao o ke Aupuni Alii o Hawaii, ua lilo ia i mea mana, i mea paa a i mea oiaio, a ua hoopaa ia ke Aupuni Alii o Hawaii nei ma kana mea i hana ai, i olelo ai a i hooholo ai hoi. Nolaia, ina he oiaio kela lono i hoikeia ae la mai Wasinetona mai, no ka ua Elele Kuhina nei olelo ana, "ina e waiho mai ana o Amerika Huipua imua o Hawaii nei i kumuhana maikai e hiki ai ke kamoe ia no ka hopena he hoohui Aupuni, e apo aku ana no o Hawaii nei" (na taukou na hua italika) alaila, makemake makou e ninuu ae, nawai i haawi aku ia Kuhina Mott Kamika i ka mana e olelo ai ma ia ano ma ka aoao o ke Aupuni Hawaii, me he mea la e hooia aku ana no oia imua o ke Aupuni o Amerika Huipua e aeia ana e Hawaii nei ia hana he hoohui Aupuni? Na ka Mana Hooko anei i ao a i hoonaauao aku iaia pae e kamalii ai? Ma keia hana ana a Kuhina Mott Kamika, e hiki ai ke oleloia eia ka Mana Hooko ke hana nei i kekahi hana kipi i ka lahu Hawaii iliu-uluua a me ko lakou mau pono, a he mea auanei keia e ko mai ai i ka lahu holooka e mawehe lakou i ko lakou mau hilinaia ana maluna o ka Mana Hooko o ke Aupuni, a hoooli ae i ka lakou mau kakoo ana ma ka aoao e olelo ana e Republika kuokoa ka aina.

Ua hiki ia makou ke manaoio, i keia la eia no ka hapanui o na makaiinana Hawaii ma ka aoao mawake e hoouua ia aku ka nohoalii o ko lakou aina, e like me keia e nei, aka, ina nae e like me keia e nei, aole pohoholo na hana, alaila, he aha ka waiwai o ko lakou mawake ana ma ia manao, ina aie he hana pohoholo e hoohui i ka aina nohoana Moi a ke kanaka Hawaii i manina nui ai a aloha ai no hoi? He oiaio paha, e oleloia mai ana he lono nupepa wale no keia, nolaila, aole hiki ke hilinaia ia, alaila, e oleloia mai ana anei o na lono nupepa a pau he mau lono oiaio ole lakou a pau? Manao makou, aole i manalo iki ka olelo kaulana, "Ma kahi e uwahi ana, he ahi ae no ko lalo." Ke lana nei ko makou manao, e lilo ana keia i kumuhana ano nui na na poe kuokoa o loko o ka Ahaolelo e noi ai me ka ikaika.

Ua olelo ae na nupepa Kaleponi me ka loahi he mea pono ke hoookou mai na Hawaii nei e hoikeke aku i kono manao e hoohui Aupuni me Amerika Huipua, i mea e kape eia ai ae ai he hibia mawaena o Enelani a me kekahi mau Aupuni e ae, mamuli o keia kumuhana hoohui Aupuni. Ke olelo nei no hoi ua poe nupepa la, o ka pomaikai e loa ana i na poe mahiko o Hawaii ma o na uku pakemeta la ma ka paena kopaa, he uku lawa ia no ka hoooloia ana ia Hawaii nei i lili no ke Aupuni Republika o Amerika Huipua. A ua olelo ae no ua poe nupepa la, ke kalli ia nei ka pane a ka lahu Hawaii no keia mea. No makou iho, e pane ana no makou ma keia pule ae.

KE AUPUNI REPUBALIKA.

Aole loa i loa iki ia makou na kumu maopopo kupono maloko mai o na manao alakai e hoopuka ia nei e kekahi poe kalaiolelo o keia mau la no ka manao ana e hoooloia ia lakou, i Aupuni Republika, a oia ko kakou kulana Aupuni e noho ai ua kahi o ke kulana Aupuni Moi. ko wale no ka olelo laula ia ana ae: Aole nana o ka Moiwahine i kona lahuikanaka—ka nohoona ana ae o kekahi "hapaolele paniolo pipi" i Kuhina, oia o Samuel Paka, (ke ole makou e kuhihewa oia ka puana a ka moe)—ka hoonoia ana ae he "kanaka Polapola" i Makai kiekie (Iiamuku) no ke Aupuni, oia o Kale Wilikona—i Kumukanawai ua loa ia lakou na kulana ahona iki ae o ka nohoona i ko na poe haahaa e ae. Ina hoi o ke kulana "paniolo pipi" ke kumu e kupono ole ai ia kanaka ma ka noho kuhina nui, alaila, he kumu kupono anei ia e hoooloia ia ai ke Aupuni i Aupuni Republika? Kai no hoi o kono hoopono ole ma ka lawelawe ana i kana hana oia ke kumu e pau ai? Eia nei hoi ka Ahaolelo a noho mai, nokeha e hiki ole ai ke hoopuu aku iaia me ka alahela e hoooloia ia ma ka lawe ana mai i ka olelo ho-

wai na Kuhina, na Lunakanawai Kiekie, ka Iiamuku, na Hope Makai Nui, na Lunakanawai Kaapuni a mau luna e ae he nui? Ina oia ke kumu o ko Moiwahine hoohalahala ana, alaila, o ua kumu hoohalahala ia ole ia, e pio ana mawaena o na kanaka Hawaii, ina no e lilo se ana ke Aupuni i Republika, a noho mai he Peresidena Hawaii maluna o ke Aupuni, oia aole loa e hiki ana i kela Peresidena Hawaii maoli ke hoooloia ia i na kanaka Hawaii a pau o loko nei o ke Aupuni me na oihana Aupuni, ka hana i oleloia ai oia ka hana e lilo ai kahi Alii, i Moi nana ole i kono lahuikanaka. Ma ko makou manao, aole no e pau ana keia olelo he "Moiwahine nana ole keia i ka lahuikanaka," ina no e kohoia kekahi poe kanaka Hawaii ma na oihana Aupuni a koe kekahi poe. O ka poe i koe iho i loa ole na oihana Aupuni o lakou na poe hoohalahala, a e olelo ana lakou, he Moiwahine nana ole keia i ka lahuikanaka. Aole e loa ana he hopena e pau ai ka hoohalahala mawaena o ka lahuikanaka no ka Moiwahine, no ka nana ole i ka lahu, ma kono haawi ole ana i hana na lakou; alaila, aole auanei he hopena o ka hoohalahala, a ma ia ano, aole hopena o ke koi ana e Republika ka aina. A ina no e lilo ana kakou i Aupuni Republika, a loa ia kakou he Peresidena aole no auanei e pau ana ka hoohalahala ana o ka lahu no ka nele oihana, e like no ka nele i keia wa, ko wale no paha ka olelo ana, aole no ke Peresidena ke kumu o ka loa ole ana o ka hana i kekahi kanaka, aka, ua nele no oia mamuli i kono puka ole ana ma ke koho balota lahu, oia paha e hoiohioia aku ana ka loa ana o na oihana Aupuni ma ke koho balota ana, ke Republika ke Aupuni. Ina no e nele ana na kanaka Hawaii i na oihana Aupuni ke Republika e ke Aupuni, alaila, heaha ka oi aku o ka pomaikai oia Aupuni no ke kanaka Hawaii i ke keia? O ka noho ana aku anei e like me na Republika o Amerika Hema kakou eike aku nei e kama kipi kuloko mau ana lakou, oia anei ka waiwai o na kanaka Hawaii? Ina hiki i ka poe a pau e upu nei e Republika ke Aupuni ke hooia mai me ka maopopo, oia ke alahela e loa. Ilike ai i na kanaka Hawaii maoli ua oihana Aupuni, alaila, e hiki paha ke manao iho he Aupuni waiwai aku ia no na kanaka Hawaii maoli i oi aku i ke keia. Aka hoi, ina i manaoia e Republika kakou i mea e hoopomaikai ia ai kekahi hapaa uuku o ka lahuikanaka iho la ka waiwai? Malia nae paha, e oleloia mai ana, Aole no i manaoia ina e Republika ke Aupuni oia ke kumu e loa ai i ka lahuikanaka apau na oihana Aupuni, aka, o ka poe i kumuhana e lawelawe ma ia mau hana o lakou auanei ke noho ana ma ia mau wahi; alaila, heaha ka oi aku oia Aupuni i ke keia Aupuni, oia ma ke Aupuni Republika Kuokoa aole no e pau loa ana na kanaka Hawaii ma na oihana Aupuni, a pela na ma keia kulana Aupuni e noho nei?

No ke koho ana o ka Moiwahine i paniolo hoohi-pipi kono Kuhina Nui. He hewa nui loa keia o ka Moiwahine i hana ai, e hiki ole ai ke hoopuaia aku keia paniolo pipi mai keia kulana aku, ma ke alahela e ke kumukanawai i hoike mai ai, nolaila, he mea pono ke hoooloia ke Aupuni Moi o Hawaii i Aupuni Republika i hiki ai oia ke hoopuaia- Ma ko makou hooshoopopo ana i keia manao, ua ike makou aole ia he kumu e lilo ai ke Aupuni Moi o Hawaii i Aupuni Republika. Ina ua manaoia he mea hewa ka pili ana ae o kekahi makaiinana haahaa loa o ke Alii e lilo i Kuhina Nui, oia nae ua ikeika kono hoopono ma kana oihana, alaila, e hiki ole ana i na poe hoopono a pau o ke kulana haahaa—e laa ka amara, ke paniolo pipi, ka mahiai kalo, a hana haahaa e ae, ke noho ma kekahi oihana kiekie o ke Aupuni. O ka hapanui loa o na makaiinana Hawaii maoli o ke Alii he pono no lakou no na kulana haahaa, a mamuli o na hoikaika ana me ka hoomanawanui ua loa ia lakou na kulana ahona iki ae o ka nohoona i ko na poe haahaa e ae. Ina hoi o ke kulana "paniolo pipi" ke kumu e kupono ole ai ia kanaka ma ka noho kuhina nui, alaila, he kumu kupono anei ia e hoooloia ia ai ke Aupuni i Aupuni Republika? Kai no hoi o kono hoopono ole ma ka lawelawe ana i kana hana oia ke kumu e pau ai? Eia nei hoi ka Ahaolelo a noho mai, nokeha e hiki ole ai ke hoopuu aku iaia me ka alahela e hoooloia ia ma ka lawe ana mai i ka olelo ho-

hoo hilinaia ole, me ka manao ole ana ae ma ke alahela hoooloia Republika i ke Aupuni e pau ke kuhina paniolo pipi? Manao makou he hana mama wale no keia o ka hoopuu ana i ke Kuhina "paniolo pipi" mai ka noho kuhina mai, a pela no me ka Iiamuku mai na kai hema mai, aole hoi me ka hoooloia ana ia kakou i Republika? Ina he mau kumu kupono kekahi e hiki ai ke hoooloia i ke Aupuni Moi o Hawaii i Aupuni Republika, alaila, aole keia o na kumu e hiki ai ke ae ia kela manao. Aole no hoi o ka loa ole ana o ke Kumukanawai Hou e like me ia e koi ia nei i keia wa, oia he hana ia aia iloko o ka lima o ka lahuikanaka, a ina e lokahi ka lahuikanaka mai Hawaii a Kauai ma ia mea, alaila, ua hiki no ke hana ia ona Kumukanawai hou. Pehea e lokahi ai ka lahu no ia hana, he ninuu ano nui ia i koiko no hoi. Malia e kamalii aku ana no makou no keia kumuhana ma keia mea aku.

ALIA OE MA KA AOAO HEA?

I kekahi manawa i hala ae nei, ua loa ka hanohano i Ke Leialii o Hawaii e olelo mai imua o ke akea ma na hualelo moakaka; penei: "Ke noke ia mai nei ke Aupuni o ka Moiwahine i ka hoooloia ia e ka Levi-i-Levi-ole-ia * * * o ka ianei ka noke i ka hoomokuahana i ka lehulehu ma ka hooinuini ana i na olelo ma kekahi mau mea i hoowahawaha na kanaka i ke Alii ame kono Aupuni." (Leialii, Mei 4, aoao 3, kolamu 2.) O ka mawake ana i ka inoa maikai o ke Aupuni o ka Moiwahine ma kono nana Ke Leialii e nei maluna o ua makai-maka nupepa nei, he mea ia i ku i ka mahaloia. He oiaio na hana hoomokuahana apau i ka lehulehu me ka hooinuini ana i na olelo ma kekahi mau mea i hoowahawaha na kanaka i ke Alii ame kono Aupuni, he hana maikai ole io no ia i ka makou hoomaopopo ana; o ka lili ana o kekahi wahaolelo akea no ka inoa maikai o ke Aupuni ana e kakele ana iaia iho imua o ka lahu, he lili ia i aponoia a e mahaloia ai hoi. Aka, ina nae o keia lili ana aole ia i kukulu ia ma ke kahua kupono, aole ia he lili i aponoia, penei ina aole i kamalii hooinoio ko makou mea kakau i ke Aupuni o ka Moiwahine, a lilo ia i mea e lili wale iho ai kekahi wahaolelo akea e like me Ke Leialii alaila, ua koho ole kela lili ana, oia he lili kumu ole ia. Eia kekahi, ina i hoohiki wale no mea a ka wahaolelo lahu i lili ai, oia ka Levi-i-Levi-ole-ia, ko makou mea kakau no kono mau kalai manao i ike ole ia he hooinoio i ke Aupuni o ka Moiwahine (koe wale no kono hoakaka ana i kono manao wehewehe maluna o na olelo Baibala e like me ka mea i mau mau i na poe hoakaka Baibala a pau, a lili ole hoi ua wahaolelo lahu la i na olelo hooinoio a kekahi poe e ae, no ke Aupuni o ka Moiwahine ame ka Moiwahine pono iho, alaila, he hoike ana mai ia i ke kulana ewaewa. Pehea la kono manao i na olelo a kekahi mau alakai o ka aoao Liberala maloko o kekahi o ka lakou mau halawai, e hoooloia ia Hawaii nei i Aupuni Republika, a e-hoike ana hoi kekahi o lakou i kono manao ina e hema mai he Aupuni Republika ko Hawaii nei, alaila, oia ke holo Peresidena ana no ua Aupuni Republika la? No ka mawake hoi o kekahi mea i kapa iaia iho "He Hawaii" i ke Aupuni Moi o Hawaii, ua kakou oia i kekahi manao matoko o ka nupepa Advertiser o ka 10 iho nei, nona ka inoa o "Hawaiian," a no keia pane makee Aupuni Alii a keia mea ka mau o ka Advertiser kua ana i ka manao hoooloia ia Hawaii i Aupuni Republika, ua pane ae la ua hoiohioa nei, Ke Leialii o Hawaii, ma ka pepa iho nei o ka Poalima, e ahewa ana i ua mea kakau la, a e pahenehene ana hoi iaia. Aole anei o ke kua ana o Ke Leialii o Hawaii i kela manao makee Aupuni Moi o kela mea kakau o ka nupepa Advertiser, he hoike maopopo lea ana mai ia o ua Leialii la o Hawaii i kono apono i na olelo e kokua ana i ka hana hoohui Aupuni Moi a ma ia ano hoi e hanele ai Ke Leialii o Hawaii, a ku mai he Aupuni Republika? Nolaila, i hoohoi ai makou i ke kulana o ua Leialii la o Hawaii, a ninuu iho la, Aia oe ma ka aoao hea e Ke Leialii o Hawaii? Ma ka aoao kokua anei i ka hoouua ia ana aku o ke Aupuni Moi, a mau hoi kono Lei Alii, ina pele, nokeha i kua ai ua Lei Alii nei i manao kokua e kela mea kane, e ka nupepa Advertiser, me he mea la ua lili oia i ua manao la ke kua ana i na manao hoohui Aupuni Moi a lilo i Aupuni Republika i hoopukaia ma kela mau

halawai Liberala aku nei? He hoike anei ia i kono kua ana ma Ke Lei Alii o Hawaii, ka Moiwahine o Hawaii ame ke Aupuni Moi o Hawaii? Ma ka makou hoomaopopo ana o ke kulana e like me ia ke ano he kulana hoike mai ia i ke ewaewa ama ka maikai ole. A no ia mea, ua kapaia ka lili ana he lili koho ole, oia aole i kaulike ka hoohiwe ana o ka lili.

E KE HOA! ALIA—PELA IHO! MAHALO NO NAE!

He kuhao na oni ana a na hualelo e sau ae la maluna. O ka mea he kela hea—o ka lua a he ke kolu—he kaomi, a o ka hua, he hoomaikai. Ku iho la ka ui ana a ka mea ninuu, a hoohui iho la, i kahaia ia wai; i kaotai hoi i ke aha; a i mahalo no ke aha? Ae—i kaha i kuu hoo o ka oihana hoohui, i kaomi aku ua, oia aole keia o ka wa pono, eia ka aina la i ka ehuhu e noho nei, ke ooloku mai nei na kakai-pali o Kahikini, ke ahii mai nei ka makani, ke ho-eeae mai nei ka nalu—ino! ino ka aina—he iho puni keia, aole wae pae; aka, hoohiki no mea nui, e haawi no i ka mahalo no ka manao maikai.

Ma ka makamaka nupepa Ke Leo o ka Poalua nei, ua ike iho makou he manao e hoomaikie ana imua o ka Aha Kuhina o ke Alii ka Moiwahine. O ko makou Lunahooponopono ke kupono e noho ma ka oihana lunakanawai kaapuni o Maui, i hoohakahaia i keia wa. Aole keia he manao hewa o ka makamaka, aka, hoohiki no hewa. Eia kakou i keia wa i ke ehuehu e nee nei—ke wawa mai nei ka aina, e Republika ana ka aina, a ina e Republika ana, pehea iho la auanei ko hoo, ke hoi aku oia no ua oihana la? Aole anei e hoi hou ma ka paakai i Wainaea? Ua oleloia ma ke Kumukanawai "Na ka Moi me na hoohui i na Lunakanawai o ka Aha Kiekie a me na Lunakanawai a ae o na Aha Kakau," oia hoi na Aha Kaapuni. I na e Republika ae ka aina, pau ae ka Moi mai ka nohoalii mai, pehea iho la ka hoohooko o ka mea i hoohoiaku aku i Lunakanawai no ka Aha Kaapuni o Maui? He hewa anei, ke hana e like me ka olelo a kahiko, "Iuna no ka ua waele e ke pulu?" Ina hiki i na alakai o ka Aoao Liberala a me ka makamaka nupepa Ke Leo o ka Laui ke hooia mai imua o ke akea, aole lakou e hooinoia i ka aina e Republika e meoekahi hoi kakou ma ke Aupuni Moi e ku nei i keia wa, ke Aupuni nona ka mana hoohooku lunakanawai kaapuni, alaila, e aho paha ia lilo keia kumu kanalua i mea ole; aka hoi ina aole pela, alaila, e kalli no hoi kakou a ku e oukou i ka moku, alaila, ilaila e waena ai ke au nui a me ke au iki. Hewa ia la. Nolaila, kanalua helu ekaui ma ia kumu. O kekahi, aia no he poe i oi aku ko lakou kupono ma ka mokupuni o Maui no ka lave ana ae ia oihana. He home malaila, he nohona a he kuonoona, a he makaukau no hoi; nolaila, i ewaepa ole ia ai ka Moiwahine a me kono Aha Kuhina e ko Maui poe, e aho e kii ka lou a ka ulu o Maui i paki kepau, aole e hoke mai ke kuhalahala. He iliiwai like ia mai o o. Aka hoi i nele loa o Maui o Kama i ke kanaka, e hoi mai a Oahu nei hui; alaila, he nui kanaka o ke Alii e noho nei, e like no me ka makou i hoomaikie mea aku ai, a i nele, kii kanaka i Katala, a nele hou no, alaila, aia i Hawaii ke kanaka, a i hoohooku hou me ka nele, ea, aole no i kana mai ua nele, o ka nele ia mai Hawaii a Kauai. Hoohiki no kumu o ka nele, o ka loa ole o ke kanaka i ku i ka makemake o ke Alii a me ka Aha Kuhina a Aha Kiekie paha. Eia kekahi, ua aloha makou i ka makou hana e hoomanawanui nei i keia mau la a ka nele e hana mai nei. O ka oihana hoohala nupepa e like me e e Ke Leo o ka Laui, o kekahi mana koikoia iloko o ka aina, oia hoi ka mana o ka Papa Pa'i. Ua oi ae ka mana o ka Peni mamua o ka Pahikaua oi lua. Nolaila la, e aho no makou e kallele maluna o keia hana kaulana o ka aina. Hoooloia aku i ka nui manao o kakou!

Ma kahi wa i hala ae nei, ua hoome aku la ke alahaa kas hapanui he alahaa ma kela soao aku o ka uwapo o Waikiki a sau aku la iluna o ka aina o Kapiolani Paka. Ma ka hora 8 o ke ahiahi o ka Poalima nei, ua pau ua mau mea la i ka wehewehe ia i kioia lili i oi a i anei. Aole paha i hoihoi ka Papa Alaka o ka Hui Kapiolani Paka i keia hana a ka Hui Kas Hoki.

Ma kahi wa i hala ae nei, ua hoome aku la ke alahaa kas hapanui he alahaa ma kela soao aku o ka uwapo o Waikiki a sau aku la iluna o ka aina o Kapiolani Paka. Ma ka hora 8 o ke ahiahi o ka Poalima nei, ua pau ua mau mea la i ka wehewehe ia i kioia lili i oi a i anei. Aole paha i hoihoi ka Papa Alaka o ka Hui Kapiolani Paka i keia hana a ka Hui Kas Hoki.

Ma kahi wa i hala ae nei, ua hoome aku la ke alahaa kas hapanui he alahaa ma kela soao aku o ka uwapo o Waikiki a sau aku la iluna o ka aina o Kapiolani Paka. Ma ka hora 8 o ke ahiahi o ka Poalima nei, ua pau ua mau mea la i ka wehewehe ia i kioia lili i oi a i anei. Aole paha i hoihoi ka Papa Alaka o ka Hui Kapiolani Paka i keia hana a ka Hui Kas Hoki.

Ma kahi wa i hala ae nei, ua hoome aku la ke alahaa kas hapanui he alahaa ma kela soao aku o ka uwapo o Waikiki a sau aku la iluna o ka aina o Kapiolani Paka. Ma ka hora 8 o ke ahiahi o ka Poalima nei, ua pau ua mau mea la i ka wehewehe ia i kioia lili i oi a i anei. Aole paha i hoihoi ka Papa Alaka o ka Hui Kapiolani Paka i keia hana a ka Hui Kas Hoki.

Ma kahi wa i hala ae nei, ua hoome aku la ke alahaa kas hapanui he alahaa ma kela soao aku o ka uwapo o Waikiki a sau aku la iluna o ka aina o Kapiolani Paka. Ma ka hora 8 o ke ahiahi o ka Poalima nei, ua pau ua mau mea la i ka wehewehe ia i kioia lili i oi a i anei. Aole paha i hoihoi ka Papa Alaka o ka Hui Kapiolani Paka i keia hana a ka Hui Kas Hoki.

—NO—

KENETE!

KE KOA OPIPIE WIWO OLE

MOKUNA XLIV.

Ka pauli hua a ke aloha lipilipo trawaena o na hoahanau—Ke Pio o ka pakaua o Makalapina e kaupale ana i ka maka o ke ko'i—Na haawina mokumoku-ahua o ka naau—Lilo i mea ole ka mana o o ke kaula li-ka naka—Welo hou ke Ahi Papa- la i Makuai—O Kenete ma ka puuwai o na kanaka.

Aka, e ka mea heluhelu, aole e hiki ia makou ke hoike ae i ka nui o ka weliweli a me ke eehia i ka wa a keia mau ulone i pa pono aku ai i ka uhane pouli o ka Makuika o Alanadela.

E pono paha ia makou ke hoike aku i ka wa o ka Makuika i haalele aku ai i ka pakaua o Alanadela a komo aku oia noloko o ka rumi o ke kuene nawaliwali, kona hua puku hoi iloko o na ale o ke kupikipiki, a i ka wa i puka mai ai kekahi hualele e hai ana no ka lili mai o ka poino maluna ona, he mea e ka welenia a me ka mokumokuahua o kona naau.

"Aka, aole pela," wahi a ka Makuika i kamailio aku ai i ke kuene, "aole au e mana'o ana i na hoike a kela mau uhane, no ka mea, ua make mau laua, a he mea mau no ia o ka wale ana mai o na uhane auwana e hoomalule i na kanaka o keia au."

"Aka, o ka hiki ana mai o keia mau uhane e kuu haku," wahi a ke kuene, "ua hooia ia mai ia e ka mana o na lani, a ke kokeke mai nei ka hora e ahewa ai kua i ka kua mea i hana ai."

"Ae, ae, o Angust Winetona, he mea pono no kua e hooie ae ia kumumano, no ka mea, ua ike no kua a i elua ia mea."

He mau hoopululhi wale no ke ia o na mana haakei i huihua me na mana hooalahala o ke auome. Ua hala ae nei paha ka hora hoo- kahi o ke kau pili a Makalii, no- laila, i ala mai ai na ulonolone uluahewa a pau o keia au—auwe—ua kaumaha loa ia au!"

"Hama e na lani, e kuu haku," wahi a Angust Winetona, "ke koke- ke mai nei ka hora no kua e ala- kei ia aku ai i ka hooahua i ana e ko keia au—"

"Heha ia e Angust Winetona?" i ninau mai ka Makuika, "ua hoo- hlo anei oe ia oe iho i mea naau palube wale a i naau hoi e polu- kuluku ia e ka makau wale?"

Alaila, kamailio aku la ke kuene imua o ka Makuika me ka leo ahe- ahe malie:

"O na mea i ikeia iloko o na hora he 48 i hala ae, ua lilo ia i mea loli ikaika iloko o'u, a ke komo nei ka makau ia'u no ka hopena e lili mai ana maluna o kua."

"Ua—oki!" wahi a ka Haku Ma- kuika, a ha'i wale iho la no kona mana'o i ka ua mea he nui kauma- ha o ka mana'o.

"Ua makemake anei oe e hana ino mai ia'u, a i ole, e imi aku ana paha oe i kou pono imua o ke ka- hunapule a kumakaia mai hoi ia'u kou hoaloha oiaio loa?" wahi hou ana.

"Aole, aole e kuu haku, aole au e kumakaia aku ana ia oe," wahi a ke kuene.

Alaila, pane hou mai la eia me na wainaka e hiole makawalu iho ana me kona mau papalina:

"Ua ike no oe e kuu haku, e ma- ke ana au iloko o kua hooawalewa, a me kou koi ana mai ia'u e hana

no kou pono o ke kumakaia ana ia'u iho."

"He oiaio, he oiaio, ua ike aku la au i kua e mana'o nei," wahi a ka Makuika i pane mai ai me ka hoo- mau ana mai:

"Ua ike no au i kou mana'oio, aka, he makau wale. Ua hoolapu wale oe ia kua!"

Ia wa komo mai la kekahi o na kauwa a ka Makuika a hai mai la, aia he mau lono e hoike ana ua po- lei na mea i hai ia mai e na uhane no ke ola o Kenete.

Ua hai mai na kauwa o Alanadela i ka lono no ka hoopakele ia ana o Kenete, a o Macoma hoi. Ua huli hoi mai oia mai ka pakaua mai o Makalapina.

I ka lohe ana o ke kanaka e ha- koka ana mawaena o ka make a me ke ola maluna o kona wahi moe i keia lono o ka poino, ua ane hiki ole iaia ke hoomsopopo i kana mea e hana ai, ua hina aku la oia a pu- lili aku la kua mau lima ma na wawae o ka Makuika, a kulou iho la no hoi ka Makuika me na maka aloha io maluna o Angust Winetona ke kuene.

Kulou iho la ka Makuika no ke- kahi mau minute a nana aku la maluna o na hehelena o ka mea nana i lawe mai i kela mau olelo hooihikile, alaila, pane aku la oia iaia:

"He wahahee, he wahahee kua mea i olelo mai nei, no ka mea, aole e hiki ke kua i ke kauoha a ke kanawai no kona kau ia ana ma ka amana!"

Pane mai la hoi ke kauwa me ka leo okalalala i hele a piha me ke kunahihii:

"Ae, e kuu haku, he oiaio ua hoo- kuu ia aku o Kenete e ike i na ao polululu o ka make mau loa, a e hoi aku hoi oia a hiamoe loli iho ma ka poli o ka honua."

Ua kauha ke kanawai e hanaia oia pela, no ka mana'o ia ana na Kenete i lawelawe ke karaima o ka pehikanaka ia Macoma, aka, i ka ike ana o ka lehulehu ia Macoma i kona hoi ana mai me ke kino ola, ua noi koke lakou e hoo- kuuia o Kenete, no ka mea, ua kuhihewa ka hoopai ana a ke kanawai e like me na mea i mana'o ia no ka make o Macoma."

I ka wa a ke kauwa e hoike ana ana i keia mau hualele hoomaule noono, ua ikeia aku la ka Makuika i ka hina-pe wale ana o kona mau manaolana a pau, a uhi iho la na haawe koikoi a ke kanikau ma- luna ona no ka hopena e hooa mai ana.

Uhi mai la na ao polululu o ka inea maluna o ka Makuika, a komo iho la ka mana'o iloko ona, ua hiki mai kona hora hope loa ma keia ao inea.

Iloko o na hiohiona a pau o ko- na mau mana'o e hiipoi ana, ua ike ia aku la kona kiola ana ae i kona mau noono aokanaka a pau, a ua like oia me ka pupule ke hooma- popo aku.

Hooki koke aku la oia i kona launa ana me ke kauwa nana i la- we mai i kela mau hualele, kua- huaku ia oia iaia e hoo-ka-wale ma kahi e.

Mahope iho o keia wa pane aku la oia i ke kuene, "O ka make ua hala aku oia, a heha aku ka mea i koe?"

Ua hala ae he elima minute o kona noho mumule ana, alaila, pane hou mai la oia:

"Mahope aku o keia manawa, o Galenakaila ko'u enemi ma keia ola ana, a e kaulana ko'u inoa ma kela a ma keia wahi o ka aina, ma ka lehelehe o na kanaka."

Oiaio paha, he kanaka pio au na ke kanawai no ko'u hoike wahahee ana, aka, e pono kakou e ike lea e hunapule a kumakaia mai hoi ia'u kou hoaloha oiaio loa?" wahi hou ana.

"Aole, aole e kuu haku, aole au e kumakaia aku ana ia oe," wahi a ke kuene.

Aka, e ka makamaka heluhelu, he mea pono paha ia kakou ke hoo- kuu aku i ka Makuika e kilohi ana i na au a pau o kona pakaua a me ka ikaika o kona mau kanaka, a e huli se kakou a nana aku maluna o Galenakaila.

A i ka pau ana o ka laua hala- wai makamae ana, me ke aloha ku- konukonu o ka makua i ke keiki a pela hoi ke keiki i ka makua, ia wa i ku mai ai o Macoma a haalele aku la i ka poli o kona makua a hele mai la oia a noho iho la ma- luna o kekahi noho naei, alaila, hoi- ke mai la oia i kona moolelo o ka nalowale ana mai ka mua a ka ho- pe, a ua piha kaumaha loa ia o Galenakaila.

Ife ihe la o Galenakaila, ua po- lei na mea a pau a Kenete i hoike ai imua o ka aha hookokolo o Sekotia.

Ua hoike mai o Macoma i na inea ana i hoomanawanui ai iloko o na keena pouliuli o Makalapina, a ua hai mai no hoi oia i ka hooa ana aku o kahi wahine kilokilo a me kona paa ana i ka hopu pio ia, a pela no hoi me ko Maomara ma hooa ana aku i ka po e kua ia ai oia ma ka amana, a hoopakele mai la iaia mai ka make mai i hooma- kauka ia nona.

Wahi ana i pane mai ai i kona makukane:

"Ua aie nui loa ua ia Maomara ma no ka hoopakele ana i ko'u ola a hui hou kua e kuu makukane. Ua hooikaika laua e hoopakele ae i ko'u ola ma na ano a pau, a he oi- aio, eia au ke ku aku nei imua ou i keia wa."

Ma keia wahi e kuu makamaka heluhelu, ke noi aku nei kou mea kakou i kou ahonui e waiho hope aku kua i ke kilohi ana i keia mokuna o ka kua panea hiwahi- wa, a e niau palanehe aku kua no kekahi mokuna hou aku, a ilaila kua e hoopu pu ai me na kuhinia o ia papaaina.

Ke aloha aku nei ka makani Waikoloa o ka aina ua Ukiu ia ou- kou a pau, a ke ka-ua aku nei hoi ke ala waihanuhea o ke tubaroke i kona poe heluhelu, mai hoopale i ko oukou hoopu pu ana iho me ka kakou milimili—Ka opio Kenete—Pua a ka Makahala—Opua Hina- no ua malie. Aloha!

MOKUNA XLV.

Oni ke kupa i na pali—Olali Seko- kia me na ihe wela—Ka maka o ke ko'i—Ka maka o ka ihe— a o ka pahikaua a ka naauao

Kenete imua o ke kanawai—Haina ka puana a ka moe—Owai ke koa o ka la?

O mai la na kukuna o ka la na- lohia aku ia ke alaula o ke kaka- hiaka, ia wa i papuha mai ai he wahi oianini makani puu e lawe ana i ke ala kupa o na puka, ia wa i hapai ae ai kou mea kakou i keia mau wahi lalani hooheho pe- nei:

Pala kahela ka ai o Makaukiu Kiu ka makani he alele hoholo na [ke Koolau

Ke kuehu mai la i uka o Pehu Ike i ke kanaka kahea ua oloma- popo aku.

E kipa, e hanai ai a hewa e ka [waha

Eia no ka uku la o ka leo.

Ia wa hele aku o Macoma a ala- kai aku la ia Maomara ma imua o Galenakaila a lulu lima pu aku la me ia.

Ia wa pane mai la o Galenakaila imua o Maomara a me Godfrey pe- nei:

"E ke kanaka hookani pila ku- paianaha, ka mea hoi nana i hoopakele i ke ola o ka'u [makahiao i aloha nui ia. Ano, i keia la, e hoo- pau oe i kou ai ana i ka berena o ka auwana, a na'u na Galenakaila e hooloulu aku i ke obohina o kou mau la kanikoo."

A o oe hoi e ka opio Godfrey, mai keia la aku e pau ai kou noho ann ma ka papa o na kauwa, e lilo oe i hoshanau pono o ka'u keiki, i hookahi a kakou papaaina e ai pu ai.

Ia wa huli mai la imua o Mao- mara a pane mai la:

E hoomaano olua, aole au e po- ina ana i ka haawi ana i ka pomai- ka maluna o olua i hooifina hoi no ka hapa o ko'u mau waiwai, ke kua mai au o ka make.

I ka pau ana o ka Galenakaila kamailio ana, ia wa i haawi aku ai o Maomara ma i ko laua hooma- kai, alaila, noho iho la laua malu- na o kekahi mau noho pu o loko o ka rumi, a kaa aku la hoi ia Ma- coma ke kamailio pu ana me kona makukane.

Hoike aku la oia imua o kona lusu i ka palapala hoopaa a ka Makuika i hana ai no ka haawi ana ia Lede Evalina i wahine na na keiki o Makalapina.

I ko Galenakaila ike ana i keia hoomaopopo iho la oia i ka eleele ino loa o na hana a ka Makuika, a ua komo mai la iloko ona ka enemi ino loa nona, a ua lilo oia i mea makawawae loa iaia.

"Oia!" wahi ana i pane mai ai, he mea hiki ole ia'u ke hele aku no ke kulanakauhale o Edineboro e hoopii ai i ka lunakanawai no ka Makuika, i keia wa, nolaila, e kali ana au no ka manawa e hiki mai ana!"

Pane mai la o Macoma imua o Galenakaila:

"Ua noi mai o Kenete ia Godfrey e hele pu me ia no ka hoopii ana i ka Makuika, a ua makemake oia e hoo- kuu aku oe."

Pane mai la o Galenakaila pe- nei:

"Ua hiki, e hele pu o Godfrey me Kenete. Ua iini loa au e hoo- ko koke ia keia hana a Kenete me ka holopo, ina ia he mea no ka Makuika e ala kua mai ai me ko- na mau kanaka."

"Aka," wahi a Galenakaila, "e haalele koke kakou i ka pakaua o Alanadela nei, a hele aku ma ke ala e hui aku ai au me Kenete kuu paumaka."

"No ka mea," wahi ana, "aole e hiki ia'u ke noho a ike aku au i na maka o nui hana, ka mea a'u i aie nui ai, nolaila, e aho au e hele a e haalele hope iho i ka pakaua o Alanadela nei."

Ia wa, kahea aku la oia he ana- ina lehulehu o na poe hookani pila like ole, a haawi pakuolu aku la ia lakou i na gula maemae. Koi aku la oia ia lakou e hele pu me ia ma kana huakai.

I ka makaukau ana o na mea a pau, ua hoomaka mai la ko lakou hele ana, a ia lakou i oili mai ai mawaho o ka pakaua o Alanadela, ia wa i hopu aku ai o Maomara i kana pila punahele ma ka lima o Godfrey a hookani iho la, a ua ho- hola iho la ka eehia o kana mau leo mele maluna o ka lehulehu a pau i komo pu mai ia huakai, a hoohe ae la lakou me na leo o ka hauoli, e i ana:

"Auwe! ka nani—ka maikai—ka helu ekahi o ka mikioi! O Mao- mara ke kae'ae'a o ka hookani pila—ka lima hei pahaohao o Sekotia ma ka pila hapa!"

Ua hoomalule ia ka puuwai o kela a me keia kanaka i lohe i keia pila akamai loa, a ua piha kela a me keia i ka hauoli palena ole a me ke anaina o na loa hookani pila e ae, a ua hoolai iho la ke anozno eehia maluna o ka huakai hooloo- kua, me he mea la e i mai ana pe- nei:

Ua pukaka na lehua o Mana Auwana wale iho no i ka uawai He ole ka launa me Makalii Laau koalii ku i ka pali

Ike i ka muliwai polo a ka i'a E holo ana ka Oopu he i'a iki—O Kauai aina Oopu, a

Ke ai maka ia nei ke okuhekuhe moe wai.

Huli ae la lakou a leha aku la ke lakou mau maka maluna o ka- pakaua o Alanadela, a haawi aku la i ka lakou mau kanaeana ana no ka home kulaiwi a lakou i noho ai a kupa, alaila, hoomau hou mai la lakou i ka hele ana ma ke alanui e loaa ai o Kenete.

Ua olioli lakou a pau i ko lakou puka ana maloko mai o ka pakaua o Alanadela, no ka mea, ia lakou e noho ana iloko olaila, ua kupilikii wale ko lakou manao no na hana lapuwale a ka Makuika i hana ai maluna o Kenete, a oia ka kou mea kakou i hoomaano ae ai keia wa- hi hooheho:

Kupilikii mai kahi manao Aia la i hea oe o Malio Aia paha oe i ka pabele I ka poli nabanabe o Malio

Ua awake ko lakou nei wa i komo aku ai malalo o na umalu o ka pakaua moneka, a o ka wa no

hoi ia i hooa aku ai ka lono imua o Iganatio, aia o Galenakaila a me kona mau ohua mawabo o ka pa- kua.

He mau minute pokole wale no ua hali ia aku la o Galenakaila a hoolaua ia aku la me Kenete ma- luna o ka aha-maka.

I ka halawai ana o ke keiki ma- kua ole me kona makukane hanai aloha, ke obohina nana i hooinu mai iaia me ka wains maemae o kona ahonui, he mea e ka mokumokuahua a me ka piha welenia o ka naau.

Ua uwe aku kela a me keia ka- naka i ike kumaka aku i ka iho o ke poohina e puili ma ka a-i o kana keiki hanai, a uwe iho la laua me ka ehaeha nui.

"E Kenete," wahi a Galenakaila i pane mai ai, a leha ae la kona mau kuemaka i ka lani, a pane hou mai ia:

"E pono oe e kala mai ia'u ina ua lawehala aku kekahi o ka'u mau hana ia oe."

Olelo mai la o Kenete imua ona penei:

"Owau kau e kala mai ai e kuu makua, o ka mea i ai uhauiha wale i ka palena o kou ahonui ma o ka hanai ana mai ia'u."

"He oiaio na hoike uhane ana i ka ponei," wahi a Galenakaila, "he mea maopopo loa aole oe e hewa, aole i pono iki keia hookauhii ia ana o ka hewa maluna ou. Ano, ke kapa nei au i ka Makuika o Ala- nadela he enemi imo oia no'u, ma o kona hooa ana e hoopoino [mai ia'u me ke keiki ole."

Alaila, pane aku la o Kenete pe- nei:

"Ae, he oiaio no ia mea, ua ma- naoio no au i kela mau uhane, a ke lana nei ko'u mana'o, eia aku no he hana nui a hooa mai ma keia hope aku."

Pane aku la o Galenakaila me ka leo aloha:

"Ua ike no au e kuu keiki, aole e haawi wale mai no na lani i kou ola i mea waiho popopulu wale iho no pela."

Nolaila, he mea pono ia oe ke hele koke i Edineboro no ka hoopii ana i ka Makuika, me ke noi pu aku e somo ka aina iloko o ke ka- ua ina e hooko ole ia kou make- make.

Ua ike no oe e kuu keiki, ua hoo- haahaa ia au e ke aupuni, aka, ke waiho nei au i ka'u gula mawana o oukou, a na olua e a'u mau keiki kane e kanana aku i maemae imua o na kanaka.

E hoomaano hou oe, aole o ce wale no kai hoopoino ia e ka Ma- kuika, aka, ua hoopoino pu mai oia ia'u, ma o kona hooa ana e haa- wi aku i ka'u kaikamahine Evelina i kela mau keiki o Makalapina, a e hoopoino pu hoi i ke oia o Macoma ka'u makahiapo."

I ka wa i lohe ai o Kenete i ka hoopuka ia ana mai oia inoa o Evelina, na kokolo koke ae la na haawe koikoi a ke aloha maluna o kona puuwai.

Ua noono nui iho la o Kenete i ke kumu nui o ka pilipaa ana o ke aloha o kona puuwai a Evelina, a ua hoomaopopo iho oia, ua aloha uku oia iaia, oia oia hookahi ka mea i maewaewa ai o kona kino opioipio.

Alaila, pane hou mai la o Gale- nakaila:

"E hele oe e Kenete e malama i na manaolana iloko o kou puuwai pono, e uha'i aku i na kee a pau ma kou alahela."

E hele aku oe imua me ka ma- nao e hooko i na hana a pau, a ina i loa ia oe ka inoa hanohano, a ina i hoonau ia kou aloha no Eve- lina, alaila, e hoi mai oe a lawe aku i kona lima akau i wahine nau, a i hooa mabele pu hoi nou i na ino a me na kupikipiki o ka nohona o keia inea."

Ma ke awake Posono nei, i hoo- kipa alii aku ai ka Moiwahine i ka Moi Teubemora o Butaritari ma- loko o Iolani Hale alii. Hookahi hora okoa ka noho ana o ua Moi la o kekahi o na Pae Moku kaulana o ka Hema ma ka Halealii, ua hoo- nanea se ka Bana Hawaii me na leo' mele ma ia wa.

N. S. SACHS,

HELU 104

ALANUI PAPUHONOLULU

HELU 104.

O ka loa ana mai nei no ia o ka makou mau lole hou, a e kuai emi aku ana makou i keia wa i ko ka wa manawa ae.

NA PUA HOU—NA LIPINE HOU—A ME NA HOOWEHIWEHI HOU O NA ANO A PAU.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like 'Na Lole Kinamu hou o ke ano hou loa, he 6 i-a no \$1 00' and 'Na Lole "Wash Surrat", he lole ano hou, paa ka wai hooluu, 6 i-a no 1 00'.

E HELE MAI E NANA! NAUAE MAI IANEEI NEI!!

Na Lole Keokeo puupuu a kahakaha loloo, he oi aku ka emi a me ka ka maikai i ko na halekui e ae. Ua hiki no ke hoikeke ia aku, ke makemakeia.

Na Lihilihi o na ano a pau. Aole ka makou mau waiwai o keia ano no ka papa helu elua, aka, mai ka hale hana pono mai no.

Na Mamalu wahine mai ka \$1.00 a pii aku Na Mamalu o na keiki he 25 keneta

Na Mikinilima lili me silika o na ano a pau Na Mikinilima lili o na wahine, me ka huka eleele ahinahina a hauliuli uluala, he \$1.50 o ka paa Ko na Lede Kakini eleele 25 keneta [no ka paa.

NA PAPAPE WAHINE! NA PAPAPE KEIKI!

Ua paa i ka hanaia a hookinohinohi ia me na linolinohau, a he nui aku ka mea i koe aole i paa i ka hana ia.

Aole o makou lina ma ka maemae o na mea kuai a pela me na kumu- kuai. Ma na mokuahi a pau, e loa mai ana ia makou na waiwai hou ma na ano paikini a pau.

NA PAPAPE O KA "PAKOA" AE NEI.

Ina makemake oe i papale no ka la "Pakoa" ae nei, oia ka la o ka "Mo- liaola," alaila, e hele mai oe ia nei a na makou ia e hana aku nou.

Ina makemake oe e kuai i na lako aahu ma ke kumukui haanaa, e hele mai oe ianei.

N. S. SACHS,

16d-240.

Helu 104 Alanui Papu.

C. J. FII-ISL'S

AOHA HAMABAGA—HE KUAI KUO KEIA.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like 'Kalakoa maikai loa, 21 i-a no \$1 00' and 'Lepono, 21 i-a no 1 00'.

C. J. FISHEL, O KA HALEKUI HELU'EKAAHI.

Kihi o na Alanui Papu me Hotele.

E PONO EIA KA NANI LA!

E HELE NUI MAI!

HUI LAKO HAO HAWAII

OUKOU

ANO i loa mai nei ia makou na bota nunnii kupono i mau umeko pol' Aneane me ke kumukui ole e loa ia i na oukou.

UA WAE mai nei hoi ko makou me ka kua lako ipu-kukui ma Nu Ioka i na ipu-kukui nani loa no ko makou halekui nei, a keia ka oi o ka nani a makou e kuai aku nei. Ua emi no hoi ke kumukui a makou i hana ai me kela a me keia ipu-kukui, a he mea kela e loa ai i kela a me keia i hale- lele i ka noohio ana i ka lioho kukui ipu-kukui nona.

E HELUHELU

MAKENA a makou ipu-hao, ua ipu ko- pe, na ipu ti o ke ano puna ma na ano a pau, a he oi aku ka paa manawa o ka pila. I keia, wa emi loa ke kumukui o ia mau mea i ko na wa o ae manawa se nei.

UA PIHA kuineki mau ko makou hale- kuni me na waiwai no kela a ure kela ia, a no na la Eulais no hoi.

HUI LAKO HAO HAWAII

Alanui Papu, Honolulu.

n10-16d

KEIA